

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1945

Vyhlášené: 27.10.1945 Časová verzia predpisu účinná od: 27.10.1945 do: 31.12.1947

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

101.

Dekret presidenta republiky

ze dne 24. října 1945

o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

ODDÍL I.

Rozsah znárodnění

§ 1.

(1) Dnem vyhlášení tohoto dekretu se znárodnují:

1. cukrovary a rafinerie cukru,
2. průmyslové lihovary a rafinerie lihu,
3. pivovary, které vystavily v roce 1937 více než 150.000 hl piva,
4. mlýny s technickým zařízením o denní výkonnosti nejméně 60 tun obilí v den počátku účinnosti tohoto dekretu,
5. podniky na výrobu umělých jedlých tuků s více než 150 zaměstnanci podle průměru stavů ke dnům 1. ledna let 1938 až 1940,
6. podniky na výrobu čokolády a cukrovinek s více než 500 zaměstnanci podle průměru stavů ke dnům 1. ledna let 1938 až 1940.

(2) U podniků průmyslových odvětví uvedených v odstavci 1, č. 5 a 6, které nebyly v provozu ve všech dobách, podle průměru počtu zaměstnanců vzatých za základ pro znárodnění, rozhoduje průměr stavů ke dnům 1. ledna posledních dvou let těchto dob, netrval-li provoz podniku ani tak dlouho, stav zaměstnanců k 1. lednu 1940; u podniku, který nebyl ani v tomto dni v provozu, rozhoduje stav zaměstnanců ke dni počátku účinnosti tohoto dekretu. Počet zaměstnanců v rozhodných dobách se zjišťuje stavem vykazovaným nositeli veřejného sociálního pojištění.

(3) Ustanovení tohoto dekretu se nevztahují:

- a) na podniky, které sú vo vlastníctve zárobkových a hospodárskych spoločností, zriadených podľa zákona č. 70/1873 r. z., o zárobkových a hospodárskych spoločnostiach, na Slovensku vo vlastníctve družstiev, zriadených podľa §§ 223 a nasl. zák. čl. XXXVII/1875, o obchodnom zákone, a sú nimi priamo prevádzané, s výnimkou podnikov, ktoré určí minister výživy po dohode s Ústrednou radou odborov, Ústrednou radou roľníkov Československej republiky a Ústrednou radou družstiev;
- b) na podniky, ktoré ministr výživy v dohode s ministrom financií a zemědělství, na Slovensku též po slyšení pověřenců výživy, financií a zemědělství a pozemkové reformy, vyloučí ze znárodnění, při

čemž jejich vlastníkům (provozovatelům) zároveň nařídí, aby je trvale zastavili, protože se vláda usnesla, že jejich další provozování není ve veřejném zájmu.

(4) Ministr výživy, na Slovensku po slyšení pověřence výživy, vyhlásí s účinkem doručení v Úředním listě, které podniky byly tímto dekretem znárodněny.

§ 2.

Ustanovení tohoto dekretu se nevztahují na podniky odvětví znárodněných podle § 1, odst. 1, č. 3 až 6, dostavily-li se podmínky pro jejich znárodnění teprve po dni počátku účinnosti tohoto dekretu.

§ 3.

Zakladat nové podniky a ich prevádzat bez ohľadu na ich rozsah v odvetviach znárodnených podľa § 1 ods. 1 č. 1 a 2 je vyhradené štátu. Toto právo môže vláda na návrh ministra výživy udeliť.

§ 4.

(1) Znárodněním nabývá stát vlastnictví k znárodněnému majetku.

(2) Znárodnění se týká:

- a) nemovitostí, budov, zařízení, ložisek a nalezišť surovin,
- b) příslušenství podniků počítajíc v to všechny movitosti a práva (licence, živnostenská oprávnění, známky, vzorky, vodní práva a pod.), směnky, cenné papíry, vkladní knížky, hotovosti a pohledávky,
- c) jiných movitostí a práv, než které jsou příslušenstvím podniku.

(3) Majetku uvedeného v odstavci 2 se znárodnění týká, slouží-li nebo je-li určen provozu znárodněného podniku, i když náleží někomu jinému než vlastníku podniku. Patentů a zásob, zejména surovin, pomocných a provozovacích hmot, polotovarů, rozpracovaných a hotových výrobků, se znárodnění týká jen, patří-li vlastníku nebo provozovateli znárodněného podniku.

(4) Spolu s podnikem se znárodnějí v rozsahu plynoucím z ustanovení odstavců 2 a 3:

- a) veškeré výrobní podniky a závody náležející vlastníku nebo provozovateli znárodněného podniku, pokud ministr výživy v dohodě s věcně příslušným ministrem nestanoví jinak v jednotlivých případech,
- b) veškeré podniky a závody, které tvoří s podnikem znárodněným hospodářský celek, i když náleží někomu jinému než vlastníku znárodněného podniku.

(5) Náleží-li znárodněný podnik komanditní společnosti na akcie, akciové společnosti nebo společnosti s ručením obmezeným, znárodněje se veškerý jejich majetek, jakož i ve stejném rozsahu podniky koncernové, u kterých jim náleží více než polovina základního kapitálu nebo na které mají rozhodující vliv.

(6) Ministr výživy, na Slovensku po slyšení pověřence výživy, může vyjmouti ze znárodnění jednotlivé majetkové kusy, majetkové soubory nebo práva, pokud jich není nezbytně třeba k provozu národního podniku, a ponechati je dosavadnímu vlastníku, kterému může zároveň uložit podmínky, zejména podmínku, že do stanovené lhůty zřídí ve prospěch národního podniku služebnost nebo užívací právo.

(7) O rozsahu znárodnění podle odstavců 2 až 5 rozhoduje ministr výživy, na Slovensku po slyšení pověřence výživy. Pro řízení o zjištění rozsahu znárodnění neplatí ustanovení vládního

nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

§ 4a.

Pokiaľ v odbore pôsobnosti ministra výživy sa majetok znárodnený podľa tohto dekrétu nepoužije na zriadenie národného podniku alebo na začlenenie do národného podniku alebo pokiaľ taký majetok nebude sverený do správy orgánom v odbore tejto pôsobnosti, môže minister výživy taký majetok po dohode s ministrom financií a s iným ministrom previesť do právomoci tohto ministra, aby o ňom urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti, alebo ho môže prenechať komunálnym podnikom alebo za náhradu určenú podľa § 7 ho prenechať iným právnickým osobám.

§ 5.

(1) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje majetok znárodneného podniku, vstupuje v deň prevzatia do jeho záväzkov. Ak sa začlení majetok do niekoľkých národných podnikov, určí minister výživy, do ktorých záväzkov vstúpia jednotlivé národné podniky.

(2) Minister výživy po dohode s ministrom financií určí, ktoré záväzky znárodneného podniku prechádzajú so sverením majetku znárodneného podniku do správy orgánom v odbore jeho pôsobnosti, a to dňom prevzatia majetku.

(3) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje majetok znárodnený podľa § 4 ods. 3 a ods. 4 písm. b), ktorý patril niekomu inému než vlastníkovi podniku, vstupuje do záväzkov vyplývajúcich z práv viaznúcich na tomto majetku, a to v rozsahu a za podmienok, ktoré upraví vláda nariadením. V tomto nariadení sa upraví aj prechod takých záväzkov, ak bude majetok sverený do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra výživy alebo podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnym podnikom alebo iným právnickým osobám.

(4) Minister výživy môže po dohode s ministrom, do pôsobnosti ktorého vec patrí a ministrom financií urobiť opatrenie o prechode záväzkov patriacich k znárodnenému majetku, ktorý bol podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnemu podnikom alebo inej právnickej osobe.

(5) K záväzkom znárodneného podniku nepatria záväzky, podľa ktorých má majetok tohto podniku alebo jeho časť prejsť po dni začiatku účinnosti tohto dekrétu na tretiu osobu. Za záväzky znárodneného podniku sa nepokladajú ani osobné dane, dávky a poplatky bývalého vlastníka; také záväzky neprechádzajú s majetkom, ktorý bol začlenený do národného podniku alebo sverený do správy orgánom podľa odseku 2 alebo s ktorým bolo urobené opatrenie alebo ktorý bol prenechaný podľa § 4a, ani sa nemožno pre ne uspokojiť z majetku znárodneného podniku. Osobnými daňami a dávkami sa rozumejú daň dôchodková, vojnový príspevok, daň rentová priamo vyberaná, daň z majetku podľa vládneho nariadenia č. 410/1942 Sb., majetkové dávky podľa zákona č. 134/1946 Sb., o dávke z majetkového prírastku a o dávke z majetku, a mimoriadne dávky podľa zákona č. 185/1947 Sb., o mimoriadnej jednorázovej dávke a mimoriadnej dávke z nadmerných prírastkov na majetku v znení zákona č. 180/1948 Sb. Spôsob úhrady týchto osobných daní a dávok určí Ministerstvo financií vyhláškou v príslušnom úradnom liste.

(6) Pri záväzkoch, ktoré sú hospodársky neodôvodnené, počítajúc do toho záväzky zo služobných smlúv, zaručujúce zamestnancom neprímerane vysoké platy, zaopatrovacie požitky, odbavné a pod., môže sa národný podnik domáhať zrušenia alebo inej primeranej úpravy. Ak nedôjde o tom k dohode, rozhodne rozhodcovský súd podľa predpisov o tom vydaných. Ustanovenie vety prvej a

druhej platí primerane aj, ak ide o záväzky, ktoré prechádzajú so sverením znárodneného majetku do správy orgánom podľa odseku 2, alebo ktoré prechádzajú podľa odseku 4.

(7) Pokiaľ z opatrenia, ktorým sa znárodnený majetok sveruje do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra výživy alebo iného ministra nič iné nevyplýva, neručí štát za záväzky znárodneného podniku, ani keď dôjde k úprave záväzkov podľa § 5a.

§ 5a

(1) Ak je majetok znárodneného podniku ku dňu prevzatia predĺžený, môže národný podnik požiadať súd, aby do výšky všeobecnej ceny aktív predĺženého majetku podniku upravil ku dňu prevzatia uspokojenie záväzkov patriacich k tomuto majetku a určil ich sročnosť, prihliadajúc na hospodárske možnosti národného podniku. To platí obdobne i o komunálnom podniku alebo inej právnickej osobe, ktorej bol majetok znárodneného podniku prenechaný podľa § 4a.

(2) Věřitelé jsou povinni na vyzvání soudu vyhláškou v Úředním listě ve lhůtě soudem stanovené přihlásiti své nároky k řízení o návrhu podle odstavce 1; neučiní-li tak, jejich nároky proti národnímu podniku zanikají.

(3) Úprava podle odstavce 1 se provede takto:

- a) nedotknuté zostávajú záväzky vyplývajúce z nárokov veriteľov na vylúčenie vecí z prevzatého majetku, pokiaľ také nároky nezanikli znárodnením;
- b) nedotčeny zůstávají též záväzky, vyplývající z nároků věřitelů, majících právo na oddělené uspokojení z určité věci, pokud jsou kryty hodnotou této věci;
- c) ostatné záväzky, ktoré podľa poradia im prislúchajúceho [písm. d)] nebudú úplne kryté rozdielom medzi všeobecnou cenou aktív znárodneného podniku a hodnotou záväzkov, ktoré podľa ustanovenia písm. a) a b) zostanú nedotknuté, uspokojia sa pomerne. Za takéto záväzky sa pokladajú aj záväzky uvedené pod písm. b), pokiaľ nie sú kryté spôsobom tam uvedeným;
- d) záväzky, na něž se vztahují ustanovení písm. c), se zařazují podle pořadí do čtyř tříd. Do první třídy náležejí náklady řízení, do druhé až čtvrté třídy náležejí záväzky, které podle obdoby konkursního řízení náležejí do první až třetí třídy. Záväzky téže třídy mají mezi sebou stejné pořadí.

(4) Pokud záväzky podle pořadí jim příslušejícího nebudou uspokojeny úpravou podle odstavce 3, nepůsobí proti národnímu podniku. Úprava záväzků podle odstavce 3 působí toliko proti národnímu podniku.

(5) Zákonem budou vydány podrobné předpisy o příslušnosti soudní, o řízení podle předchozích odstavců, o jeho účincích na promlčení pohledávek, na spory, na exekuci a konkursní řízení a na práva na oddělené uspokojení a o způsobu, jak se zjišťují nároky věřitelů.

§ 6.

(1) Národní podnik může odporovati právním jednáním, která vykonal vlastník znárodneného podniku po 29. srpnu 1944 v úmyslu poškoditi nebo ztížiti znárodnení průmyslu anebo zavléci ve svůj nebo cizí prospěch majetkové hodnoty podniku.

(2) Odporovati lze do jednoho roku od převzetí podniku. Jinak platí přiměřeně ustanovení odpůrcího řádu, vydaného zákonem ze dne 27. března 1931, č. 64 Sb.

ODDÍL II.**Náhrada.****§ 7.**

O náhradě platí přiměřeně ustanovení § 7 až 11 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, ve znění zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků, při čemž tam, kde podle těchto předpisů je dána působnost ministra průmyslu, po případě pověřence průmyslu a obchodu, přísluší tato působnost ministru výživy, po případě pověřenci výživy.

ODDÍL III.**Národní podniky a jejich organizace.****§ 8.**

(1) Z majetkových podstat znárodněných podniků, z majetkových podstat nabytých státem konfiskací nebo jiným způsobem, z podniků a závodů, které náleží státu, z jiného majetku státního, jakož i z prostředků Fondu znárodněného hospodářství zřídí ministr výživy v dohodě s ministry zemědělství a financí, na Slovensku též po slyšení pověřenců zemědělství a pozemkové reformy, výživy a financí, národní podniky nebo je začlení do národních podniků.

(2) Ministru výživy, na Slovensku po slyšení pověřence výživy, přísluší zříditi odštěpný (vedlejší) závod národního podniku.

(3) Zřízení národního podniku nebo odštěpného (vedlejšího) závodu se vyhlásí v Úředním listě.

(4) Ministr výživy může v dohodě s ministrem financí, na Slovensku také po slyšení pověřenců výživy a financí, vyjmouti z národních podniků jednotlivé majetkové kusy a práva, nepotřebuje-li jich národní podnik nezbytně ke svému provozu, a přenechat je v dohodě s věcně příslušným ministrem k začlenění do podniků, ústavů nebo zařízení, které tomuto ministru přísluší zřizovati.

(5) Opatření podle odstavce 1 se činí, jde-li o majetkovou podstatu konfiskovanou podle dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fonděch národní obnovy, jakož i pokud jde o majetkové podstaty, spravované podle § 16 zákona ze dne 16. května 1946, č. 128 Sb., o neplatnosti některých majetkověprávních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících, po slyšení předsedy osidlovacího úřadu.

(6) Rozsah majetkových podstat, jichž se týkají opatření uvedená v odstavci 5, určí ministerstvo výživy v dohodě s osidlovacím úřadem a Fondem národní obnovy, na Slovensku též po slyšení pověřenectva výživy, přiměřene podle předpisů o přidělu konfiskovaného majetku.

§ 9.

(1) Zemědělcům [§ 8, odst. 1, písm. a)], kteří dodávají národnímu podniku ke zpracování řepu, se přiznává právo zemědělských účastníků. Zemědělským účastníkům se vedle účasti na správě podniku zajišťuje, že podnik bude za šetření zásady řádného vlastního podnikového hospodářství provozován tak, aby jeho provoz nebyl v rozporu s požadavky řádného hospodaření na zemědělských podnicích provozovaných zemědělskými účastníky. Zemědělství účastníci naproti tomu jsou povinni při provozu svého zemědělského podniku převzít všeobecné závazky, které v zájmu řádného hospodaření na podniku jim budou uloženy při přiznání postavení zemědělského účastníka.

(2) Míra závazků a práv zemědělského účastníka na podniku je vyjádřena jeho zájmovým podílem na provozu podniku, který se vypočte podle průměru dodávek řepy za posledních 10 roků ze zemědělské půdy, na níž zemědělský účastník hospodaří. Zájmový podíl se zapíše do knihy zemědělských účastníků.

(3) Zájmový podíl jest především základem pro výpočet roční dodávky řepy podle rozsahu provozu národního podniku.

§ 10.

(1) Národní podniky jsou majetkem státu ve smyslu dalších ustanovení. Jsou samostatnými právními osobami. Platí pro ně ustanovení o obchodních plného práva, s hlediska daňového předpisů o podnicích veřejně účtujících a podléhají poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona s jeho změnami a doplňky. Od svého zřízení podléhají poplatkovému ekvivalentu podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu, při čemž se však na ně nevztahují ustanovení § 8 a § 17, odst. 1 téhož zákona.

(2) Majetek, který stát na národní podnik převede, a závazky, do kterých národní podnik vstoupí při jeho zřízení nebo později, se v národním podniku ocení podle čl. 29 a 31 a 28 zák. čl. XXXVII/1875. Čistá hodnota majetkové podstaty, kterou stát na národní podnik převede při jeho zřízení, tvoří jeho počáteční kmenové jmění.

(3) Den, ke kterému národní podnik převezme majetek mu připadající, se vyhlásí podle § 8, odst. 3.

§ 11.

Podniky a závody, které podléhají znárodnění podle § 4, odst. 4, jednotlivě však nespádají pod ustanovení § 1, odst. 1, nebo § 4, odst. 3 a nehodí se k začlenění do některého národního podniku, může vláda na návrh ministra výživy, na Slovensku učiněný v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, přenechatí svazkům územní samosprávy nebo společenstvům výdělkovým a hospodářským (družstvům) nebo jiným osobám právními nebo osobám fyzickým za náhradu připadající na takový majetek podle předpisů tohoto dekretu (§ 7).

§ 12.

(1) Národní podnik jest povinen užívatí ve firmě označení „národní podnik“, i když převezme dosavadní firmu znárodněného podniku.

(2) Jiné než národní podniky nesmějí užívatí ve své firmě označení „národní podnik“.

§ 13.

(1) Národní podnik se zapisuje jako firma kupce-jednotlivce do rejstříku u krajského soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má podnik své sídlo; má-li podnik odštěpný (vedlejší) závod, budiž také oznámen k zápisu do rejstříku u krajského soudu vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu jest tento závod.

(2) V ohlášce k zápisu do rejstříku sdělí národní podnik soudu:

- a) data opatření, jímž byl podnik zřízen,
- b) firmu a sídlo podniku,
- c) předmět podnikání,
- d) způsob zastupování podniku a znamenání firmy.

(3) K předložené ohlášce jest připojiti ověřený opis listiny vydané podle § 8, odst. 1.

§ 14.

(1) Na návrh národního podniku zapíše knihovní soud přechod vlastnických a jiných práv znárodněného podniku nebo jiné začleněné majetkové podstaty na navrhovatele s odvoláním na tento dekret.

(2) Ustanovení předchozího odstavce platí obdobně o vyznačení přechodu práv znárodněného podniku nebo jiné začleněné majetkové podstaty na národní podnik v jiných úředních rejstřících a seznamech (vodní kniha, rejstřík letecký, mlynářský, patentní a pod.).

(3) Národní podnik nepotřebuje oprávnění, která by jinak byla nutná k provozování činnosti podle jeho předmětu podnikání [§ 13, odst. 2, písm. c)] podle ustanovení živnostenského řádu (živnostenského zákona) nebo jiných živnostenskoprávních předpisů. Národní podnik oznámí předmět svého podnikání úřadu (§ 145 ž. ř. a § 242 ž. z.), který jej vyznačí ve zvláštním oddílu živnostenského rejstříku. Podrobné předpisy, jakož i v jakém rozsahu platí pro národní podniky ustanovení živnostenského úřadu (živnostenského zákona) ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, stanoví vláda nařízením (§ 20).

§ 15.

(1) Národní podniky buďtež vedeny zásadami obchodního podnikání. Stát neručí za jejich závazky.

(2) Národní podniky odvádějí přebytky svých výtěžků Fondu znárodněného hospodářství.

§ 16.

K jednotnému řízení národních podniků a podnikatelskému obstarávání jejich společných záležitostí zřídí vláda na návrh ministra výživy podle potřeby celostátní ústřední orgány. Na Slovensku zřídí vláda na návrh ministra výživy, podle potřeby také oblastní orgány. O těchto orgánech platí přiměřeně ustanovení §§ 8, 10 až 15 a 17.

§ 17.

(1) Správa národního podniku přísluší představenstvu a řediteli, který mu předsedá. Působnost představenstva upraví vláda nařízením (§ 20).

(2) Ředitel vede záležitosti běžného provozu národního podniku. Není-li představenstva, není-li schopno se usnášeti, nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil potřebná opatření; o nich je povinen podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

(3) Ředitel vykonává usnesení představenstva. Má-li však za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů národního podniku, zastaví je a podá o tom ihned zprávu představenstvu a příslušným nadřízeným orgánům.

(4) Ředitel zastupuje národní podnik navenek.

(5) Ředitele zastupuje náměstek (náměstkové) s právy a povinnostmi ředitele.

(6) Představenstvo a ředitel spravují podnik s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídají za splnění svých povinností.

§ 18.

(1) Členy představenstva národního podniku, organisovaného za účasti zemědělců, zaměstnanců a státu (cukrovarů a rafinerií cukru), jsou čtyři zástupci zemědělských účastníků podniku (§ 9), dva zástupci stálých zaměstnanců podniku a jeden zástupce státu. Zástupce zemědělských účastníků v představenstvu volí valné shromáždění zemědělských účastníků podniku podle zásady rovného hlasovacího práva. Zástupce stálých zaměstnanců volí stálí zaměstnanci ze svého středu.

(2) Členy představenstva národního podniku, organisovaného za účasti svazků územní samosprávy, zaměstnanců a státu (pivovary), jsou tři zástupci příslušného svazku územní samosprávy, dva zástupci stálých zaměstnanců podniku a dva zástupci státu. Zástupce svazků územní samosprávy jmenuje okresní národní výbor, v jehož obvodu jest sídlo podniku. Zástupce stálých zaměstnanců volí stálí zaměstnanci ze svého středu.

(3) Členy představenstva ostatních národních podniků jsou zástupci (zástupce) zaměstnanců, zvolení osazenstvem z jeho středu, a osoby jmenované ústředním orgánem, na Slovensku oblastním orgánem, vyslechnuvším svazky územní a zájmové samosprávy.

(4) Ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, jednak potvrzuje volbu a jmenování členů představenstva, jednak, pokud jde o národní podniky uvedené v odstavcích 1 a 2, jmenuje zástupce státu do jejich představenstva. Potvrzení nebo jmenování může býti kdykoliv odvoláno.

(5) Stejným způsobem jako členové představenstva se zřizuje potřebný počet jejich náhradníků.

(6) Členy představenstva (náhradníky) ústředního a oblastního orgánu jmenuje vláda na návrh ministra výživy, učiněný v dohodě s ministrem zemědělství a ostatními zúčastněnými ministry po slyšení příslušné ústřední odborové organizace, příslušné ústřední zemědělské organizace, příslušných zájmových organizací průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organizací a institucí, a pokud jde o členy představenstva (náhradníky) oblastního orgánu, též po dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

(7) Členem představenstva (náhradníkem) národního podniku a ústředního a oblastního orgánu může býti toliko československý státní příslušník; musí míti odborné vědomosti a zkušenosti.

(8) Člen představenstva (náhradník) národního podniku a ústředního a oblastního orgánu nesmí provozovati jiný výdělečný podnik, ani nesmí vykonávati funkci nebo činnost, která jest v rozporu se zájmy národního podniku a jeho ústředního (oblastního) orgánu.

(9) Členové představenstva (náhradníci) vykonají ministru výživy slib, že budou svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu.

§ 19.

(1) Ředitele (náměstky) národního podniku jmenuje a odvolává se schválením ministra výživy představenstvo ústředního orgánu po slyšení Ústřední rady odborů, Jednotného svazu českých zemědělců, příslušných zájmových organizací průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví a jiných odborných organizací a institucí. Na Slovensku ředitele (náměstky) národního podniku jmenuje a odvolává se schválením pověřence pro výživu a zásobování představenstvo oblastního orgánu po slyšení Ústředí odborových svazů Slovenska, Jednotného svazu slovenských rolníků, příslušné zájmové organizace průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organizací a institucí. Je-li v národním podniku několik náměstků, musí býti jeden z nich ustanoven z řad jeho zaměstnanců.

(2) Oblastní ředitele (náměstky) jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra výživy, učiněný v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování po slyšení ústředního ředitele, Ústředí odborových svazů Slovenska, Jednotného svazu slovenských rolníků a Ústředního sdružení slovenského průmyslu.

(3) Ústřední ředitele (náměstky) jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra výživy, učiněný v dohodě s ministrem zemědělství po slyšení Ústřední rady odborů, Jednotného svazu českých zemědělců, příslušné zájmové organizace průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organizací a institucí.

(4) Ředitelem (náměstkem) může být toliko československý státní příslušník; musí mít odborné vědomosti a zkušenosti.

(5) Ředitel (náměstek) nesmí vykonávat zaměstnání, funkci nebo činnost, která je v rozporu se zájmy podniku.

(6) Ředitel (náměstek) vykoná ministru výživy slib, že bude svědomitě plnit své povinnosti. Na Slovensku vykoná ředitel národního podniku tento slib pověřenci pro výživu a zásobování.

(7) Dnem slibu se ujímá ředitel (náměstek) své funkce a stává se zaměstnancem ústředního (oblastního) orgánu nebo národního podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo jinak lze pracovní poměr zrušit předčasně, příslušejí řediteli (náměstku) požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozváznán výpovědí.

§ 20.

Vláda vydá nařízením podrobné předpisy o národních podnicích a ústředních a oblastních orgánech, zejména o jejich hospodaření, účtování, použití jejich výtěžků, o vztahu zaměstnanců k podniku, o kontrole, o jednání a usnášení představenstva, o postavení zemědělských účastníků podniku, o odpovědnosti ředitele a členů představenstva, o výzkumnictví národních podniků a o znárodněných podnicích (statut národních podniků potravinářských).

§ 21.

Ministr výživy, na Slovensku v dohodě s ním také pověřenec pro výživu a zásobování, dozírá na podniky znárodněné a na národní podniky a oblastní a ústřední orgány a fondy (§ 23), jakož i na výzkumnictví jejich, a může jejich činnost i hospodaření kdykoliv svými nebo jím pověřenými orgány přezkoumávat. Podrobnosti upraví statut národních podniků potravinářských (§ 20).

§ 22.

(1) Pracovní a platové poměry zaměstnanců národních podniků a ústředních (oblastních) orgánů se řídí předpisy platnými pro zaměstnance v soukromoprávním poměru.

(2) Pokud nejde o případy uvedené v § 5, odst. 2, nesmějí být zásadně zhoršeny platové a zaopatřovací podmínky zaměstnanců a poživatelů zaopatřovacích platů znárodněných podniků.

(3) Podrobnosti upraví vládní nařízení.

§ 23.

Majetek určený pro sociální, vzdělávací a podobné účely nesmí býti odňat svému určení. Totéž platí o sociálních, vzdělávacích a podobných fondech; podrobnosti o jejich organizaci upraví statut národních podniků potravinářských (§ 20).

ODDÍL IV.**Ustanovení přechodná a trestní.****§ 24.**

O prozatímní správě a vedení záležitostí znárodněných podniků, o osvobození od daní a dávek, o trestání porušení ustanovení tohoto dekretu nebo nařízení podle něho vydaných platí přiměřeně ustanovení oddílů IV a V (§§ 27 až 35) dekretu presidenta republiky č. 100/1945 Sb. s tím, že tam, kde podle právě jmenovaného dekretu vyvíjí působnost ministr průmyslu, po případě pověřenec pro obchod a průmysl přísluší tato působnost, pokud jde o podniky a odvětví průmyslu znárodněné tímto dekretem, ministru výživy, po případě pověřenci pro výživu a zásobování.

ODDÍL V.**Účinnost a provedení.****§ 25.**

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

David v. r.

Kopecký v. r.

Gottwald v. r.

Laušman v. r.

Široký v. r.

Ďuriš v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Dr. Pietor v. r.

Ursíny v. r.

gen. Hasal v. r.

Masaryk v. r.

Hála v. r.

gen. Svoboda v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Dr. Ripka v. r.

Dr. Procházka v. r.

Nosek v. r.

Majer v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Clementis v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

gen. Dr. Ferjenčík v. r.

Dr. Stránský v. r.

Lichner v. r.

